

Ora et labora

'Ora et labora', ofwel 'Bid en werk', een Middeleeuws devies dat met gemak op het huidige kabinet kan worden geplakt. In de Middeleeuwen, overigens tot aan de ontzuiling, werd iedere religieuze geacht te bidden. Werken was voorbehouden aan de slaven, lijfeigenen en horigen. Lang, heel lang, hadden de gewone mensen maar weinig rechten, behalve te werken voor de adel of de geestelijken en het betalen van exorbitante belastingen aan die twee klassen, zodat zij hun levensstijl op peil konden houden. Je was als 'gewone' burger in dienst van de adel en geestelijkheid, en je was hen alles verschuldigd. Bidden zou helpen om het in het hiernamaals beter te krijgen. Niet voor niets heeft 'memento mori'¹ lang angst ingeboezemd bij de onwetende en rechteloze burgers.

In de Amerikaanse constitutie uit 1788 werden de grondrechten voor de burgers voor het eerst wettelijk vastgelegd en erkend. In 1789 was Frankrijk aan de beurt met een grondwet, nadat de gewone burgers in opstand was gekomen tegen de allesoverheersende politieke en financiële elite. Voedseltekort en stijgende prijzen als gevolg van mislukte oogsten waren de oorzaak voor de burgerlijke onrust. Lekkere dingen eten zat er voor het volk niet meer in. Nederland erkende de burgerlijke grondrechten pas later, in 1814. Jaren later kregen de Europese burgerrechten concreet vorm in onder andere het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Wij 'gewone' burgers mogen in onze handjes knijpen dat deze Europese verdragen er zijn om onze grondrechten te beschermen en te verankeren. In de Nederlandse wetgeving komen wij, gewone burgers, er bekaaid vanaf. Europese verdragen verbinden namelijk Nederlandse ambten en werken rechtstreeks door in de nationale rechtsorde, zodat wij er bij de rechter een beroep op kunnen en mogen doen.

---

¹ Gedenk te sterven

Het huidige reli-rechtse kabinet heeft met de presentatie van het regeerakkoord duidelijk laten zien waar zijn hart ligt: bij het grootkapitaal en bij religieuze aspecten van het leven. We zijn duidelijk terug naar af aan het gaan: terug naar de tijd waar de gewone burgers lijf en leden en hun geld ter beschikking moesten stellen ten gunste van twee heersende klassen. Nu is de invloed van de kerk in het Westen tanende, maar die positie is ingenomen door multinationals. Het geld wordt opgebracht door gewone burgers, terwijl een grote groep werkzoekende uitkeringsgerechtigden hun vaardigheden en competenties onbetaald maar gedwongen moet inzetten voor de twee klassen. Dankzij de ondersteuning van sommige politici en bestuurders. Ook in dit geval herhaalt de geschiedenis zich, want ik ben benieuwd hoeveel dagboeken- nu blogs, vlogs of columns geheten- melding maken van de maatschappelijke verontwaardiging over hoe er misbruik en gebruik van mensen wordt gemaakt aan de onderkant van de uitkeringsladder. Op straat zie en hoor je weinig in ieder geval. Waar in veel andere landen gewone mensen meer solidariteit, verontwaardiging en woede tonen over de afbraak van de sociale zekerheid, toegenomen armoede en stijgende prijzen van de primaire levensbehoeften blijft het in Nederland opmerkelijk stil. 'Ora et labora' heeft dan toch plaatsgemaakt voor de *dikke vette ikke*, zoals dat de partij van het grootkapitaal het noemt. Geheel volgens de tand des tijds en volgens de kapitalistische kerk. De burgers zijn in dienst van het economische stelsel in plaats van andersom. De gewone burgers krijgen het niet beter. In Nederland zijn de gewone lonen al bijna 15 jaar niet of nauwelijks gestegen en de uitkeringen en aanvullende regelingen beperkt of afgeschaft. De Arabische Lente was de eerste aanzet tot een nieuwe revolutie, maar dat is niet verder doorgezet. Nog niet. De volgende crises dienen zich al aan: klimaat en weer een nieuwe economische....en de gewone burgers zullen weer de rekening mogen betalen. De vraag is hoe lang men dit nog pikt?

Nanne van Poll

secretaris Cliëntenraad Roerdalen